



**Podsumowanie II etapu
warsztatów strategicznych przeprowadzonych
zgodnie z umową nr SF.271.15.2019
z dnia
18 października 2019 roku
zawartą z firmą
Geoprofit Wojciech Dziemianowicz
ul. Wiązana 26F, 04-680 Warszawa
(część I)**

Wstęp

Warsztat strategiczny dotyczący celów i kierunków działań w ramach Strategii MOF Olsztyna odbył się w sześciu podgrupach w formie spotkania online w dniach 24-25 września 2020 roku. Każda z grup omawiała zagadnienia leżące w obszarze zainteresowania i kompetencji osób uczestniczących w spotkaniu. Wszystkie spotkania prowadził prof. Wojciech Dziemianowicz. W warsztatach wzięły udział osoby uczestniczące w warsztatach z marca 2020 roku, czyli przedstawiciele m.in. urzędów miast i gmin MOF Olsztyna, nauki, instytucji otoczenia biznesu, edukacji i kultury oraz organizacji pozarządowych. Poniższy materiał stanowi syntezę wszystkich wypowiedzi uczestników warsztatów ustrukturalizowaną w formie eksperckiej wizji układu celów przyszłej Strategii MOF.

Propozycja celów strategicznych Strategii MOF

W toku analizy argumentów prezentowanych przez uczestników warsztatów można wskazać następujące cele strategiczne:

1. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności MOF
2. Budowa tożsamości MOF
3. Ochrona i efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczym MOF
4. Zwiększenie efektywności energetycznej w MOF
5. Podniesienie jakości komunikacji zbiorowej i transportu zbiorowego w MOF
6. Wzrost jakości usług publicznych w MOF

oraz cel kształtowania przestrzeni:

Uporządkowanie przestrzeni publicznej dla podniesienia bezpieczeństwa, ładu przestrzennego i konkurencyjności.

Charakterystyki poszczególnych celów

W toku rozmów z uczestnikami, po przedstawieniu propozycji i argumentów poszczególnych osób i po analizie zebranych materiałów, do każdego celu strategicznego wypracowano potencjalne kierunki działań, które zostały szczegółowo opisane.

Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności MOF

Potencjalne kierunki działań:

- **Wsparcie przedsiębiorców** – use space, start-upy, ułatwienia administracyjne – czas, aktywność w zabieganiu o inwestorów zewnętrznych, zwracanie uwagi na małe firmy, warunki do rozwoju mikroprzedsiębiorstw przez preferencyjne dla nich warunki.
- **Infrastruktura dla biznesu** – dostęp do gruntów, przestrzeni biurowej, sieci.
- **Rozwój innowacji transportowych** – w oparciu o drony i lotnisko Szymany, drony w strefie miejskiej – funkcja zabezpieczająca, monitoring, poczta kurierska.
- **Rozwój relacji biznes-biznes** – start-up – rozwinięte firmy, rola OPNT, łączenie dużych przedsiębiorców z mniejszymi, zachęcanie większych firm do inwestowania w mniejsze.
- **Rozwój relacji biznes – otoczenie biznesu – administracja** – spotkania biznesowe we wszystkich gminach z akademikami oraz gminami sąsiadującymi, generowanie pomysłów, OPNT jako platforma spotkań i rozwoju, spotkania w OPNT – trzy instytucje powinny wejść w ścisły kontakt (OPNT, planetarium, środowiska akademickie).
- **Rozwój przemysłu 4.0** – automatyzacja procesów, nowe technologie, nowe specjalizacje, ekobiznes, Inteligentne specjalizacje – powiązane ze środowiskiem, przemysł powiązany z nowoczesnym rolnictwem. MOF Olsztyn i PAN zabiegają o współpracę z przemysłem, cały obszar jest mało uprzemysłowiony.
- **Konkurencja i kooperacja wewnątrz MOF** – wrażenie, że każda gmina gra do swojej bramki, chce pozyskać firmy do siebie. Rozbieżność wśród ofert inwestycyjnych gmin jest ogromna, więc ważna jest większa współpraca między gminami.
- **Współpraca na rzecz wysokich kwalifikacji** – bardzo ścisła współpraca samorządów, przedsiębiorców oraz sektora edukacji i nauki. Potrzeba powiązania kształcenia z rynkiem pracy. Obecnie brakuje impulsu dla biznesu, który mógłby zacząć współpracę z placówkami szkolnymi i uczelniami i kształcić uczniów i studentów w kierunkach, które odpowiadają na potrzeby regionalnych branż. Propozycje: studia dualne (z udziałem przedsiębiorców); nagrody dla nauczycieli inicjujących współpracę edukacja-biznes, angażowanie przedsiębiorców na każdym etapie.
- **Rozwój szkolnictwa wyższego i zawodowego** – dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; wykorzystanie potencjału UWM – ma predyspozycje, aby być uczelnią wysoko konkurencyjną; wprowadzenie systemu stypendiów dla najlepszych studentów/uczniów, które wiązałyby ich z MOF; rozwój i doskonalenie infrastruktury edukacji – potrzeba dokonania przeglądu infrastruktury w celu stworzenia specjalizacji w szkołach na potrzeby regionalnych branż.
- **Atrakcyjne miejsca pracy** – potrzeba generowania miejsc pracy o konkurencyjnych wynagrodzeniach. Region odbiega płacowo od innych regionów – młodzież przez to wyjeżdża. Niska atrakcyjność rynku pracy lokalnego/regionalnego wiąże się z niesatysfakcjonującym zainteresowaniem UWM.
- **Utworzenie platformy informacyjno-komunikacyjnej dla biznesu** – rzetelna informacja gospodarcza, promocja dobrych przykładów biznesowych – firm, które w MOF odniosły sukces.

Budowa tożsamości

Potencjalne kierunki działań:

- **Efektywna współpraca na rzecz integracji i aktywizacji wewnątrz MOF** – potrzeba zmiany nastawienia JST – wciąż myślą indywidualnie. Ambicje poszczególnych gmin nie mogą się przekładać ponad współpracę.
- **Działania informacyjno-promocyjne** – trzeba podjąć działania, żeby ściągnąć młodych. Najlepsza strategia bez promocji będzie tylko dokumentem „dla nas”. Trzeba umieć ją przekazać mieszkańcom (również tym, którzy wyjechali). Potrzeba ujednoczenia promocji wszystkich gmin MOF, stworzenie wspólnej, zestandaryzowanej prezentacji gmin.
- **Integracja i aktywizacja MOF poprzez kulturę** – wspólna koordynacja wydarzeń społecznych i kulturalnych w całym MOF; organizacja wydarzeń międzygminnych; zachęcanie mieszkańców do kreatywnych działań; wsparcie dla artystów. Należy spróbować zachęcić ludzi do rezygnowania z ciągłych dojazdów do Olsztyna oferując więcej w gminach.
- **Wsparcie organizacji społecznych** – istotne jest uwypuklenie roli organizacji pozarządowych – pośrednika między administracją a mieszkańcami.
- **Kapitał społeczny MOF** – konieczność podjęcia zadań, które łączyłyby grupę młodych ludzi z regionem MOF, między innymi stworzenie dobrych warunków do życia i pracy. W okresie pandemii nie ma dla młodych konkretnego miejsca, gdzie trzeba pracować – to jest szansa dla MOF. Ważną instytucją kształtującą kapitał społeczny są szkoły – element integracji i tworzenia wspólnoty.
- **Budowa marki MOF** – budowanie tożsamości lokalnej i kapitału społecznego w oparciu o dziedzictwo Warmii, ale także poszukiwanie nowych tożsamości – należy być odważnym w tworzeniu nowych tożsamości lokalnych, nie musimy się trzymać starych „łańcuchów”. Potrzeba stworzenia narracji, która ukształtuje wspólną kulturę.

Ochrona i efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczym w MOF-ie

Potencjalne kierunki działań:

- **Rozwój ekoturystyki MOF** – wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w połączeniu z innymi gminami – wspólne myślenie co chcemy razem osiągnąć, a w konsekwencji efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi; wspólna promocja ekoturystyki.
- **Łączenie ochrony środowiska z funkcjami edukacyjnymi** – zwrócenie uwagi na konieczność dawania poczucia, że przyroda to wspólne dobro. Ważnym celem jest uwrażliwienie na wspólne zasoby przyrodnicze.
- **Infrastruktura turystyczna i ochrony środowiska** – m.in. kajaki, stajnie dla koni itd. Potrzebna modernizacja istniejących szlaków i regularne ich odnawianie.

Zwiększenie efektywności energetycznej w MOF

Potencjalne kierunki działań:

- **Rozwój OZE** – mieszkańcy są chętni i są gotowi na zmiany, ale odbywa się to tylko dzięki dofinansowaniu, bez wsparcia unijnego nie dałoby rady.
- **Świadomość ekologiczna mieszkańców** – świadomość energetyczna ludzi bardzo się zmienia, są gotowi na zmiany. Potrzeba kontynuacji edukacji – umiejętności i potrzeby dbania o środowisko.

Podniesienie jakości komunikacji zbiorowej i transportu zbiorowego w MOF

Potencjalne kierunki działań:

- **Sprawną komunikacją zbiorową w MOF** – funkcjonująca na jednym bilecie (obecnie w gminie inny bilet) – duże znaczenie komunikacji zbiorowej dla młodzieży uczącej się poza miejscem zamieszkania; włączenie do komunikacji linii kolejowych – rozwinięcie założenia Kolei Metropolitalnej.
- **Infrastruktura transportu drogowego w obszarze MOF** – duże znaczenie budowy obwodnicy północnej części Olsztyna i spójnej siatki komunikacyjnej wewnątrz MOF.
- **Rozwinięcie parkingów P&R** – nie wprowadzanie samochodów do centrum miasta. Widoczny temat napięć rdzeń – gminy ościenne, w kontekście zakazu wjazdu do centrum i wyższych opłat za parkowanie dla przyjezdnych. Olsztyn postrzegany jako wróg, a nie jako partner.
- **Bezpieczeństwo komunikacyjne** – zapewnienie bezpieczeństwa na drogach i przejazdach kolejowych.
- **Zwiększenie nacisku na ekotransport** – m.in. potrzeba rozwoju ścieżek rowerowych. Rower powinien zacząć być traktowany bardziej jako środek komunikacji, nie tylko jako sposób rekreacji. Brakuje ścieżek rowerowych o funkcji stricte komunikacyjnej, a nie turystyczno-rekreacyjnej – brakuje logicznego ciągu, infrastruktury towarzyszącej ścieżkom, ławek, miejsc do odpoczynku itd.

Wzrost jakości usług publicznych w MOF

Potencjalne kierunki działań:

- **Aktywna współpraca na rzecz podniesienia jakości usług** – tworzenie sieci usług wspólnych, możliwość przeniesienia niektórych usług ze szczebla powiatowego na gminny, co mogłoby ułatwić ich realizację; standaryzacja usług.
- **Ożywienie sektora kultury i wsparcie lokalnych artystów** – problem braku możliwości zarabiania na kulturze – niewystarczające dotacje na rozwój kultury, mimo że twórców, jak i samych ofert kulturalnych jest wiele. Potrzeba m.in. organizacji większej liczby płatnych wydarzeń, które podbudują finansowo instytucje oraz zachęcenia firm do włączenia się w mecenat finansowy poprzez przedstawienie im korzyści z tego płynących.
- **Infrastruktura i przestrzeń dla kultury** – w Olsztynie brakuje miejsca na imprezy masowe. Miejscem na takie imprezy jest Stadion Leśny, ale problemem są zniszczone drenaże. Region ma potencjał, ale widoczne są braki infrastrukturalne, m.in. muzea i niska innowacyjność w tej materii.
- **Promocja atrakcji MOF** – ciekawych miejsc na terenie MOF jest bardzo dużo, ale nigdzie nie są opisane. Warto wprowadzać nowe niesablonowe pomysły na zwiedzanie MOF, np. QUESTING – zwiedzanie terenu na podstawie zagadek.

- **Usługi w obszarze zdrowia i pomocy społecznej** – świadczone systemowo. Olsztyn powinien być miejscem, gdzie są dostępne i indywidualizowane usługi społeczne w obszarze zdrowia, pomocy społecznej, aktywizacji. Szczególnie istotnym problemem jest niski poziom opieki medycznej i brak kadry medycznej.
- **Wsparcie grup zmarginalizowanych** – m.in. dzieci z różnym stopniem niepełnosprawności (problemem jest brak oddziałów integracyjnych), osób, których nie stać na sprzęt niezbędny do nauki zdalnej.
- **Rozwinięte usługi dla osób starszych** – m.in. konieczność rozwoju usług dla osób starszych w korzystnych cenach (domy pomocy, domy seniora) – obecnie jest ich mało i nie każdy może sobie na nie pozwolić. Propozycja podziału działań ukierunkowanych na osoby starsze – grupa socjalna i grupa aktywna.
- **Rozwój infrastruktury sportowej** – obecnie widoczne braki infrastruktury sportowej.
- **Rozwój e-usług** – przejrzanie usług świadczonych przez poszczególne urzędy i próba zdiagnozowania każdej z usług pod kątem możliwości stworzenia z niej wersji e-usługi; rozwój sieci światłowodowej (problem z dostępem mieszkańców do szybkiego Internetu).
- **Atrakcyjna oferta mieszkaniowa** – rozwój dobrego zaplecza mieszkaniowego oraz miejsca przyjaznego do życia (zielone, czyste powietrze, ciekawe możliwości spędzenia czasu wolnego). Istotny jest rozwój specjalnej oferty mieszkaniowej dla młodych ludzi, co miałyby zachęcić do pozostania w MOF (głównie lekarzy, których brak widać najbardziej).
- **Sprawne systemy gospodarki komunalnej** – potrzebne są m.in. alternatywne rozwiązania w zakresie gospodarki śmieciowej (ZGOK). 45% wydatków gmin w gospodarce śmieciowej to wywóz śmieci z gmin. Brak dostrzegania przez ZGOK wspólnych interesów.

Przeźstrzeń

- **Ochrona i gospodarowanie przestrzeni środowiska przyrodniczego** – połączenie działań gmin sąsiadujących w zakresie obszarów chronionych (m.in szlaki rowerowe i turystyczne).
- **Uporządkowanie przestrzeni publicznych** – w tym przestrzeni dla kultury – dla imprez masowych. Olsztyn dysponuje małym amfiteatrem, który nie wystarcza. Wykorzystuje się też plażę miejską, ale jest to odbierane negatywnie z uwagi na hałas.
- **Odciążenie przestrzeni miejskiej** – kolej podmiejska, parkingi P+R, sprawny system komunikacji zbiorowej MOF, systemy ścieżek rowerowych przy nowo wybudowanych drogach.
- **Kontrolowana suburbanizacja** – MOF to współpraca i rozmowa – Olsztyn się powiększa i powinien o tym rozmawiać z gminami ościennymi.
- **Przeźstrzenie dla biznesu** – dostępne są przeźstrzenie pod zagospodarowanie. Ważna jest współpraca gmin w zakresie przygotowania oferty inwestycyjnej.
- **Przeźstrzenie zieleni** – tworzenie jak najwięcej przeźstrzeni zielonych w okolicach budynków użyteczności publicznej.
- **Zaangażowanie społeczeństwa w proces planowania przeźstrzennego** – realizacja projektów, w których mieszkańcy dbają o swoje najbliższe otoczenia – zgłaszają pomysły, co by chcieli zmienić w ich najbliższym otoczeniu, dostają na to środki i sami realizują projekt.

W związku ze skonstruowanymi powyżej celami strategicznymi i ich kierunkami oraz w oparciu o zebrane w toku warsztatów materiały, dalsze spotkania online zostały zaplanowane na 13 października 2020 roku, w których udział wezmą radni gmin MOF Olsztyna oraz przedstawiciele władz.